

ANDERSTORP, auto-moto trkalište (lijevo), motociklistička utrka (desno)

ponovno i često analiziraju, ali mnoge pozicije ostaju ipak godinama aktualne, tj. nejasne i neispitane.

Anapurna (8078 m), vrh u Himalaji (Nepal); sastoji se od četiri posebna vrha unutar zajedničkog masiva. Na A.I prvi su se uspjeli franc. alpinisti M. Herzog i L. Lachenal (1950); na A.II brit. ekspedicija (1960), a drugi uspon izveli su slov. alpinisti (voda A. Kunaver), 1969; na A.III ekspedicija pod vodstvom S. M. Kohli (1961); na A.IV ekspedicija H. Steinmetz (peti uspon izvela je slov. ekspedicija pod vodstvom A. Kunavera, 1969).

Anastasijević, Radmilo (1915), liječnik, profesor fiziologije na Medicinskim fakultetima u Novom Sadu i Sarajevu; jedan od pionira fiziologije rada i sporta u nas; prvi nastavnik (docent) za fiziologiju u Državnom institutu za fiskulturu (DIF) u Beogradu (od 1947). Proučavao rad mišića i živčanog sustava, bavio se problemom visinske aklimatizacije, ispitivao utjecaj fiz. napora na kardiovaskularni sustav, kao i promjene energijske potrošnje u različitim vrstama rada.

Anastasovski, Svetlana (1961), reprezentativka u rukometu, članica ORK Beograd, zaslužna sportašica Jugoslavije; nastupila za ekipu koja je na OI 1980 osvojila srebrnu medalju i na PS 1982 brončanu. U anketi omladinskog lista Mladost (Beograd) proglašena za najbolju mladu sportašicu Jugoslavije (1980).

anatomija (grč.), znanost o građi i obliku tijela. Dio a. koji se bavi proučavanjem oblika i građe čovjekovog tijela u kretanju je funkcionalna anatomija. Djelovanje organa i vanjski čimbenici utječu na tvorbu oblika i građu tih organa, mijenjaju ih i omogućavaju uspješniji rad. Pri pokretu, odn. radu organa u različitim prilikama, ili različitoj životnoj dobi mijenja se oblik i položaj unutarnje građe organa. Funkcionalno prilagođavanje je osnova razvitka i održavanja organa i čitavog organizma. Pojačani rad je npr. uzrok hipertrofije organa, a smanjeno djelovanje uzrokuje postepenu atrofiju. Promjena jednog organa uzrokuje i promjenu u čitavom sustavu organa i s vremenom i promjenu u čitavom organizmu. Funkcionalna a. istražuje položaje i pokrete dijelova ili čitavog tijela. Istraživanje pokreta neophodno je zbog unošenja izmjena i dopuna u njihovo izvođenje, kako bi se poboljšala vještina i učinak bilo koje grane rada ili sporta. Poznavanje sustava za kretanje, mehanike zglobova, hvatišta i djelovanja mišića pomažu pri proučavanju jednostavnih pokreta, a za složene kretanje potrebno je poznavati mišićne kinetičke nizove i odnose mišića sinergista i antagonista. Poznavanje funkcionalne a. neophodna je naučna osnova za razumijevanje fiziologije, biome-

hanike, kineziterapije i sp. masaže, te pružanje pomoći pri ozljedama u sportu.

Ande (španj. Cordillera de los Andes), najveći planinski lanac Juž. Amerike, dugačak 7500 km, u središtu pažnje brojnih alpinista svijeta (andinizam). Najviši vrh je Aconcagua (oko 7000 m). Prvi uspon izveo M. Zurbriggen (1897), prvi jugosl. uspon Tibor Sekelj (1942 i 1944), te hrv. ekspedicija (1975).

Anders, William (1933), amer. astronaut, sudjelovao u prvom letu oko Mjeseca (10 krugova), u svemirskom brodu Apollo 8 (1968) sa F. Bormanom i J. Lovellom, s kojima je postigao SR u visini leta (377 670 km) i podignutoj masi na određenu visinu u svemiru.

Andersen, Greta (1927), dan. plivačica, pobjednica na OI 1948 na 100 m slobodno; prva na PE 1947 u štafeti 4 x 100 m slobodno i 1950 na 400 m slobodno; kasnije prelazi u profesionalne plivačice. God. 1957 osvaja PS na 40 km ispred Atlantic Cityja (N. J., SAD); šest puta je preplivala Engleski kanal.

Andersen, Hjalmar (1923), norv. reprezentativac u brzinskom klizanju; prvi na OI 1952 na 1500, 5000 i 10 000 m; pobjednik na PE 1950-52; četverostruki svj. rekorder.

Anderssen, Adolf (1818-79), njem. šahist; poslije pobjede na I. međ. turniru 1851 u Londonu smatran je neslužbenim prvakom svijeta. Primat mu je oduzeo P. Ch. Morphy pobjedivši ga 1858 u Parizu. Poslije povlačenja Morphyja (1859), A. ponovno osvaja prvo mjesto na II. međ. turniru 1862 u Londonu. A. je uz P. Morphyja najznačajniji predstavnik kombinatoričke epohe u šahu, koja je trajala otprilike od 1850 do 1870.

Anderstorp, auto-moto trkalište u Švedskoj, duž. staze 4018 m, najmanja šir. 10 m, projektirano tako da služi i kao aerodromska pista; od 1973 na njemu se održavaju utrke za GP Švedske.

andinizam, naziv koji se u Juž. Americi upotrebljava umjesto alpinizma.

Andrade, José Leandro (1901-57), urugvajski nogometaš reprezentativac sa 31 nastupom. S reprezentacijom Urugvaja osvaja prva mjesta na OI 1924 i 1928 i na PS 1930. Prvi Crnac koji je nastupio u Evropi u sastavu jedne reprezentacije (Pariz, 25. V 1924, Urugvaj — Jugoslavija 7:0).

andragogija (grč.), znanost o odgoju i obrazovanju odraslih; razvila se u ant. Grčkoj, prešla u toku stoljeća kroz nekoliko razvojnih faza, iz kojih se formirao čitav sistem (andragoških) disciplina; u t. k. posebno važna za teoriju i praksu sp. rekreacije odraslih.

Andrassy, Ljudevit (1869-1955), dr. pravnih znanosti, profesor zagrebačkog Pravnog fa-

ANAPURNA

kulteta (1899-1940). Prvi predsjednik Hrvatskoga športskog saveza, osn. 5. X 1909 u Zagrebu; član i dugogodišnji odbornik Prvog hrvatskog skizalačkog društva.

Andreadis, Ivan (1924), čehosl. sp. novinar; stolnoteniski reprezentativac. Na PS osvojio 27 medalja (9 zlatnih, 10 srebrnih i 8 brončanih). Napisao: *Tremi svjetadly*, 1959; *Škola stolnogo tenisa*, 1967 (sa H. Pivec).

Andreas, grč. kipar helenističkog doba s Peloponeza; izradio brončani kip Elejca Lizipa, pobjednika u rvanju na OI.

Andrée-Proscen, Tjaša (1943), odvjetnik; reprezentativka u umjetničkom klizanju i koturaljanju; 24 puta pobjednica na PJ, treća na Univerzijadi (Villars), peta na PS 1959 u koturaljanju parova i dr. Generalna sekretarica Saveza klizačkih i koturaljaških sportova Jugoslavije (od 1974), međ. sudac, članica Predsjedništva SD Olimpije (Ljubljana). Odbora za sport zimskih OI 1984 (Sarajevo) i Klizačko-koturaljaškog kluba "Stanko Bloudek" (Ljubljana). Bila je članica organizacionih odbora PE 1967 i PS 1970 u Ljubljani te PE 1974 i 1979 u Zagrebu. Dobitnica brojnih nagrada i priznanja.

Andrejevski, Strahil (1911), izraziti predstavnik maked. boksa, član grč. BK Ibrahimija, zatim egip. Olimpika. Tri puta zastopce amaterski prvak Egipta u velter kategoriji (1930-33). Kao profesionalni boksač nastupao pod imenom Stratis Andrević. Imao je 23 pobjede i 4 neriješene borbe. Od poznatijih boksača pobijedio Sirijca B. Zomera i Talijana P. Forbalinija na poene te Engleza B. Winka k.o.

Andrejašić, Janez (1943), profesor tjel. odgoja; reprezentativac u kanoistici, višestruki prvak i zaslužni sportaš Jugoslavije, član Ljubljanskog broderskog društva. Na PS 1965 drugi u momčadskoj vožnji u slalomu (3 x C-2).

Andrejevic, Jelisaveta-Aneta (1923-42), stolnotenisačica, sudjelovala u NOR, borac Pasijske i, kasnije, Vidojevačke partizanske čete; strijeljana na Bubnju 1942; nar. heroj.

T. ANDRÉE-PROSCEN